

Vuoden 2018 jätetaksan asiavirheen korjaaminen

JÄTELK 12.12.2017 § 41

Jätelautakunta päätti 1.11.2017 (§ 31) hyväksyä

Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n hallituksen esittämän jätetaksan kokonaisuudessaan. Euran kunnalle muodostettiin oma, muista yhteistoiminta-alueen kunnista poikkeava taksaluokka.

LHJ:n hallituksen taksaesityksen mukaan Euralle esitetyn taksakorotuksen syynä on Euran kunnan päätös nostaa Euran jätevedenpuhdistamon jätevesitaksaa Hallavaaran jätekeskuksen osalta. Euran kunnan päätöksen myötä LHJ:n Hallavaaran jätekeskuksen käyttökustannukset nousevat. Euran kunnan antaman lausunnon mukaan jätevesitaksaa on nostettu aiheuttamisperiaatteen perusteella. Lausunnon mukaan Hallavaaran tuottama jätevesi on erittäin typpipitoista, mistä johtuen kustannukset niiden jälkikäsittelylle ovat melkoiset. LHJ:n aluepäällikön mukaan Hallavaaran jätekeskuksen jätevesien ravinnekuormitus tulee pääasiassa biokaasulaitokselta.

Jätelautakunnan 1.11.2017 kokouksen jälkeen on ilmennyt, että Euran kunnan alueella sijaitsevien kiinteistöjen puhdistamolietteet eivät mene Hallavaaran biokaasulaitokselle, toisin kuin jätelautakunnan 1.11.2017 (§ 31) pöytäkirjasta virheellisesti käy ilmi. Pöytäkirjassa todetaan, että ”Hallavaaran jätekeskusta käyttävät Euran kunnan lisäksi myös muut kunnat”.

Ravinnekuormituksen kannalta olennaisia ovat jäteveden puhdistamolietteet. Euran kunnan alueen jätevedet puhdistetaan Euran jätevedenpuhdistamossa, jonka jälkeen puhdistamoliete menee Vampulan biokaasulaitokseen, ei Hallavaaran biokaasulaitokseen. Tämä seikka ei noussut esiin taksan valmistelussa.

Hallavaaran biokaasulaitokseen menevät Loimaan, Huittisten ja Säskylän puhdistamolietteet. Biokaasulaitoksen syötteestä 85 prosenttia on jätevedenpuhdistamoiden lietettä, loput mm. biojätettä viidestä eri kunnasta, jotka ovat Eura, Säskylä, Huittinen, Loimaa ja Sastamala. Tiedot ovat vuodelta 2016.

Hallintolain (434/2003) 50 §:n (11.6.2010/581) 1 momentin mukaan viranomaisen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos:

- 1) päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen;
- 2) päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen;
- 3) päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe; tai
- 4) asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vai-

kuttaa päätökseen.

Koska Euran kunnan alueella sijaitsevien kiinteistöjen jätevesien puhdistamolietteet eivät mene Hallavaaran biokaasulaitokselle, ei Euran kunnan muuta yhteistoiminta-aluetta korkeammalle taksaluokalle ole perusteita.

Näin ollen voidaan todeta, että jätelautakunnan 1.11.2017 (§ 31) tekemään taksapäätökseen on tullut uutta selvitystä Euran kunnan osalta. Selvitys voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen, joten asia on syytä ratkaista uudelleen hallintolain 50 §:n ensimmäisen momentin kohdan neljä mukaisesti. Hallintolain esitöiden mukaan uusi selvitys asiaan on uutta, ennestään tuntematonta taikka selvitystä, jota ei ole tiedetty tai osattu ottaa huomioon asiaa ensi vaiheessa ratkaistaessa ja uusi selvitys voi esimerkiksi osoittaa aikaisemman selvityksen (tosiseikat) virheelliseksi. Lisäksi uuden selvityksen tulee olla sellaista, joka voi vaikuttaa olennaisella tavalla tehdyn päätöksen sisältöön (HE 226/2009 vp, s. 61).

LHJ perustelee Euran korotusesitystä sillä, että Euran kunta on päättänyt nostaa jätevedenpuhdistamon jätevesitaksaa Hallavaaran jätekeskuksen osalta. Jätelain 78 §:n mukaan jätemaksun on vastattava kunnan tarjoamaa palvelutasoa. LHJ:n esittämä korotus ei Euran kunnan osalta liity kunnan palvelutasoon vaan LHJ:n ja Euran jätevedenpuhdistamon välisiin neuvotteluihin Hallavaaran jätevesitaksasta.

Jätelautakunnan 1.11.2017 § 31 esityslistateksti korjattuna:

Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n hallituksen jätetaksaesityksestä, joka on liitteenä, perusteineen on keskusteltu jätelautakunnan ja LHJ:n edustajien kesken kahteen otteeseen, 14.9.2017 ja 25.9.2017.

LHJ:n toimitusjohtajan mukaan yhtiön vuoden 2016 liiketoiminnan tulos oli 411 444 euroa tappiollinen. Kuluvan vuoden tulokseksi arvioidaan -564 000. Yhteensä vuosien 2016 ja 2017 tappio on siten noin 975 000 euroa.

LHJ:n toimitusjohtajan arvion mukaan vuonna 2018 kustannuksia edellisvuosiin verrattuna nostavat erityisesti jätevoimalaitosten uudet hinnat. Jätevoimalaitosten hinnoista johtuvia kustannuksia tulee vuositasolla noin 335 000 euroa edellisvuosia enemmän.

LHJ:n toimitusjohtajan mukaan ympäristöasioiden, tarkkailujen ja erilaisten asiantuntijoiden aiheuttamat kulut ovat jatkuvasti kasvaneet. Lisäksi palkankorotuksiin varautuminen, kiinteistöjen lukumäärän lisääntyminen, alueet ja jäteasemat ja niiden vanhenemisesta johtuvat vuosittain kasvavat kunnossapitokulut sekä saatujen vuokratulot

aleneminen ovat aiheuttaneet noin 135 000 alijäämän.

LHJ:n taksaesityksen mukaan näitä tappioita katettaisiin vakituisten asunnon viiden euron ja vapaa-ajan asunnon neljän euron perusmaksukorotuksella (ks. taulukko 1.).

Taksaesityksen mukaan painoperusteisen jätteen vastaanottomaksut nousevat yhdyskuntajätteen osalta 164,52 eurosta 182,00 euroon tonnilta (alv 0 %). Korotus tuottaisi noin 533 000 euron vuosittaisen kertymän. Rakennus- ja purkujätteen osalta korotus on 187,10 eurosta 204,84 euroon tonnilta (alv 0 %).

Jätelautakunnan toiminnan kustannusten arvioidaan vastaavan vuoden 2017 kustannuksia. Jätelautakunnan talousarvio vuodelle 2018 on 295 000 euroa.

Jätelautakunta on pyytänyt sako- ja umpikaivolietteliden käsittelymaksuista esitykset alueen vesihuoltolaitoksilta. Vesihuoltolaitosten taksaesitykset on lisätty sellaisinaan LHJ:n hallituksen taksaesitykseen.

Perusmaksu

LHJ:n hallituksen taksaesitys perusmaksun osalta perustuu LHJ:n toimitusjohtajan mukaan siihen, että vuosina 2016 ja 2017 syntynyt alijäämä on katettava. Perusmaksun tuotto ei ole kyseisinä vuosina kattanut perusmaksulla tuotettavien palvelujen kustannuksia, vaan kustannukset ovat olleet 280 000 euroa perusmaksukertymää suuremmat. Lisäksi Hallavaaran jätekeskusta koskeva Euran 1.7.2017 voimaan tullut jätevesimaksun korotus nostaa kustannuksia kuluvaan vuonna noin 135 000 euroa. Vuositasolla Säkylässä sijaitsevan Hallavaaran jäteaseman kustannukset nousevat noin 265 500 euroa.

Jätelain (646/2011) 78.1 §:n mukaan kunnan on perittävä jätelain mukaisesti järjestämästään jätehuollosta jätemaksua, jolla katetaan sille tehtävän hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Jätelain 78.3 §:n mukaan jätemaksu, jolla katetaan 1 momentissa tarkoitettu jäteuuvonnasta, rekisterin ylläpidosta ja muista vastaavista jätehuollon järjestämiseen liittyvistä tehtävistä aiheutuvat kustannukset, voidaan periä erillisenä perusmaksuna. Perusmaksulla voidaan kattaa myös vaarallisen jätteen ja muun jätteen alueellisten vastaanotto- paikkojen perustamisesta ja ylläpidosta kunnalle aiheutuvat kustannukset. Näin ollen jätekeskuksen käyttökustannukset on mahdollista kattaa perusmaksulla.

Perusmaksulla on tarkoitus kattaa myös sellaisia kuluja, joita ei voida kohdentaa jätteen tuottajalle tai haltijalle. Jätelain esitöiden mukaan ”tällaisista palveluista olisi käytännössä mahdotonta periä jätteen

aiheuttamisperiaatteen mukaista palvelun käytön määrään perustuvaa maksua, koska palvelun käyttöä ja kohdentumista yksittäisille asiakkaille ei voida määrittää tai valvoa” (HE 199/2010 vp, s. 107).

Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n hallituksen 5.9.2017 hyväksymä taksaesitys sisältää perusmaksun osalta seuraavanlaiset korotukset:

Taulukko 1. Jätehuollon perusmaksut (suluissa vuoden 2017 taksan mukaiset maksut)

Kiinteistön käyttötarkoitus	Jätehuollon perusmaksu (alv 0 %)		Jätehuollon perusmaksu (sis. alv 24 %)	
	LHJ:n alue poislukien Euran kunta	Euran kunnassa	LHJ:n alue poislukien Euran kunta	Euran kunnassa
Vakituinen asunto	25,00 (20,16)	45,00	31,00 (25,00)	55,80
Vapaa-ajan asunto	16,13 (12,10)	26,13	20,00 (15,00)	32,40

Taulukon mukaan vakituisen asunnon perusmaksua korotetaan noin viisi euroa ja vapaa-ajan asunnon maksua noin neljä euroa. Tämä korotus tarkoittaa noin 439 000 euron vuosittaista kertymää. Lisäksi Euran kunnassa sijaitseville kiinteistöille muodostetaan oma perusmaksuluokkansa, jonka maksuja korotetaan mainitun viiden euron lisäksi 20 eurolla vakituisten asuntojen osalta sekä mainitun neljän euron lisäksi kymmenellä eurolla vapaa-ajan asunnon osalta. LHJ:n jätelautakunnalle antaman selvityksen mukaan Euran perusmaksukorotuksen syynä on Hallavaaran jätekeskuksen kohonneet jätevesikustannukset.

Hallavaaran jätekeskuksen jätevedet käsitellään Euran jätevedenpuhdistamolla (JVP-Eura Oy). JVP-Eura Oy:n omistaa Euran kunta 70 prosentin omistusosuudella sekä Kauttuan paperitehdas Jujo Thermal Oy. Euran kunnanvaltuusto muutti päätöksellään 27.3.2017 (§ 16) jätevesitaksaa siten, että poikkeaville teollisuusjätevesille määritellään taksan korotuskerroin vesilaitosyhdistyksen teollisuusvesioppaassa esitetyn teollisuusjätevesikaavan mukaisesti. Hallavaaran jätekeskuksen jätevesitaksa on Euran valtuuston päätöksen mukaisesti 1.7.2017 alkaen 8,4 €/m³. Ennen taksan tarkistusta maksu oli 2,5 €/m³.

Euran kunta on antanut jätelautakunnalle 13.10.2017 päivätyn lausunnon esityksestä jätehuollon perusmaksuksi vuodelle 2018. Lausunto perustuu LHJ:n hallituksen tekemään taksaesitykseen. Lau-

sunnon mukaan Euran kunnanvaltuuston 27.3.2017 tekemän jätevesitaksaa koskevan päätöksen taustalla on aiheuttamisperiaate. Lausunnon mukaan ”keskeisimmät taksaan vaikuttavat tekijät ovat jäteveden määrä, typpi- ja fosforipitoisuus sekä kiintoaineiden osuus. Hallavaaran tuottama jätevesi on erittäin typpipitoista, mistä johtuen kustannukset niiden jälkikäsittelylle ovat melkoiset.” Hallavaaran jätekeskuksessa sijaitsee biokaasulaitos, jossa käsitellään biohajoavaa jätettä. LHJ:n aluepäällikön mukaan Hallavaaran jätekeskuksen jätevesien ravinnekuormitus tulee pääasiassa biokaasulaitokselta.

Euran kunnan lausunto viittaa jätelain (646/2011) 20 §:n mukaiseen aiheuttamisperiaatteeseen, jonka mukaan ”jätteen alkuperäinen tuottaja taikka nykyinen tai aiempi jätteen haltija vastaa jätehuollon kustannuksista”. Jätelain tulkintaa ohjaavan hallituksen esityksen mukaan aiheuttamisperiaate ohjaa jätemaksua koskevien säännösten tulkintaa (HE 199/2010 vp, s. 77).

Euran kunnanhallitus on käsitellyt Euran kunnanvaltuuston asettaman jätevesitaksan voimaantulusta kokouksessaan 26.6.2016 (§ 223). Kunnanhallitus on saanut LHJ:n hallitukselta pyynnön lykätä jätevesitaksan voimaantulusta 1.1.2018 saakka, jotta yhtiö voisi selvittää ja toteuttaa tarvittavat toimenpiteet veden laadun ja määrän ja niihin liittyvien toimenpiteiden suhteen. Kunnanhallitus on todennut, ettei jätevesitaksan voimaantulusta siirtämiselle ole perusteita. Perusteluina todetaan, että Euran kunta on lähestynyt LHJ:a vuoden 2016 helmikuussa ja käynyt neuvottelun jätevesitaksan tarkastamiseksi. Neuvottelussa käsiteltiin sopimusluonnosta jätevesitaksan määräytymisperusteista. Sopimusneuvottelut eivät kuitenkaan johtaneet tuloksiin. Kunnanhallituksen mukaan LHJ:lla on ollut noin 1,5 vuotta aikaa valmistautua muutoksiin. Molemmat osapuolet ovat ilmoittaneet sopimusneuvottelujen olevan edelleen kesken.

LHJ:n esittämien laskelmien mukaan teollisuusjätevesikaavan kertotimen käyttäminen Hallavaaran jätekeskuksen jätevesien kohdalla merkitsee vuositasolla (jo aiemmin mainittua) noin 265 500 euron kustannusta, riippuen vuosittaisesta jätevesimäärästä.

LHJ esittää taksaesityksessään, että 265 500 euron kustannus kateetaan perusmaksun kautta. Eurassa sijaitsevien vakituisten asuinkiinteistöjen perusmaksukorotus (20 euroa) sekä vapaa-ajan asuntojen perusmaksukorotus (10 euroa) tuottavat yhteensä 151 000 euroa. Loppuosa katetaan LHJ:n koko toimialueen kiinteistöjen perusmaksun korotuksella.

Jätelautakunnan ja LHJ:n välisissä neuvotteluissa on pohdittu myös vaihtoehtoa jakaa 265 500 euron kustannus kaikille yhteistoiminta-alueen kunnille. LHJ:n toimitusjohtajan arvion mukaan kaikkien yhteistoiminta-alueen kuntien perusmaksua tulee nostaa noin 1,50

euroa, mikäli Hallavaaran jäteaseman jätevesistä aiheutuva uusi kustannus jaettaisiin koko alueen kunnille.

Kuntaliitolta pyydetyn arvion mukaan aiheuttamisperiaatetta pitäisi tulkita perusmaksun korotusesityksen kohdalla siten, että kustannusrasitusta tulisi pikemminkin jakaa, koska kuormitus johtuu aseman kaikkien käyttäjäkuntien eri asiakkaiden jätteistä.

Euran kunnan 13.10.2017 päivätyn lausunnon mukaan kunta vastustaa jätetaksan mukaisen perusmaksun eriyttämistä kuntakohtaiseksi siten, että perusmaksu olisi eri kunnissa erisuuruinen. Lausuntoa perustellaan seuraavasti:

1. Perusmaksun tulisi olla samansuuruinen kaikissa yhteistoiminta-alueen kunnissa. Muutoin jokaisen kunnan alueella tapahtuvalle jätehuollolle tulisi laskea kustannukset ja määrätä perusmaksu sen perusteella.
2. Hallavaaran jätekeskuksella ei ole velvollisuutta johtaa jätevesiään Euraan jätevedenpuhdistamolle.
3. Euran kunnan perusmaksu ei saisi poiketa muiden yhteistoiminta-alueen kuntien taksasta, koska Hallavaaran jätekeskukseen tuodaan jätteitä myös muista kunnista.

Euran kunnan lausunnon perusteluihin voidaan todeta seuraavaa:

1. Lainsäädäntö ei estä kuntakohtaisen perusmaksun asettamista. Hallituksen esityksessä jätelaiksi todetaan (HE 199/2010 vp, s. 109), että ”Maksujen tulisi olla palvelutasoon nähden tasapuolisia ja kohtuullisia niin, ettei eri asiakkaita, asiakasryhmiä tai kunnan eri alueita aseteta perusteettomasti toisistaan poikkeavaan asemaan.” On kuitenkin mahdollista, että perusmaksun eriyttäminen lisäisi painetta selvittää jätehuollon kuntakohtaisia kustannuksia, mikä puolestaan lisäisi hallinnollisia kustannuksia.
2. Tosiasiallisesti jätekeskuksen jätevesien johtaminen toiselle jätevedenpuhdistamolle edellyttäisi merkittäviä muutoksia ja aiheuttaisi huomattavia kustannuksia. Jätevesien johtamista toisaalle ei voida kohtuudella edellyttää.
3. LHJ:n yhteistoiminta-alueen asukkaiden on mahdollista käyttää kaikkia oman alueen jätelaitoksen palvelupisteitä.

Johtopäätökset

Valmistelussa on noussut Hallavaaran jätekeskuksen uuden vuosittaisen kustannuksen (265 500 euroa) osalta esiin kaksi eri ratkaisuvaihtoehtoa:

- LHJ:n esityksen mukaisesti Hallavaaran jätekeskuksesta aiheutuva korotus vain Euran kunnan perusmaksuun

- Hallavaaran jätekeskuksesta aiheutuva korotus koko alueen kuntien perusmaksuun

Ratkaisuvaihtoehtoista ensimmäinen on syytä hylätä, koska Hallavaaran jätekeskuksen uusi kustannus syntyy pääasiassa muiden kuntien kuin Euran puhdistamolietteistä.

Hallavaaran jätekeskuksen uusi vuosittainen kustannus liittyy biokaasulaitoksen aiheuttamaan ravinnekuormitukseen, jonka aiheuttajina keskeisiä ovat jäteveden puhdistamolietteet. Euran kunnan alueen jätevedet puhdistetaan Euran jätevedenpuhdistamossa, jonka jälkeä puhdistamoliete menee Vampulan biokaasulaitokseen, ei Hallavaaran biokaasulaitokseen.

Hallavaaran biokaasulaitokseen menevät Loimaan, Huittisten, Säskylän, Punkalaitumen ja osan Sastamalan puhdistamolietteet. Biokaasulaitoksen syötteestä 85 prosenttia on jätevedenpuhdistamoiden lietettä, loput mm. biojätettä viidestä eri kunnasta, jotka ovat Eura, Säskylä, Huittinen, Loimaa ja Sastamala. Tiedot ovat vuodelta 2016.

Korotuksen kohdentaminen vain Eurassa sijaitsevien kiinteistöjen perusmaksuun ei ole perusteltua. Hallavaaran jätekeskuksesta aiheutuva kustannus tulee jakaa koko alueen kunnille. Perusmaksulla katetaan kaikkien alueen jätekeskusten toimintaa, eikä Hallavaaran jätekeskuksen kohdalla ole syytä tehdä poikkeusta.
(MK)

Va. jätehuoltopäällikkö: Jätelautakunta

kumoaa taksapäätöksen 1.11.2017 (§ 31)

hyväksyy LHJ:n hallituksen liitteenä olevan taksaesityksen, lukuun ottamatta perusmaksuja ja ratkaisee asian uudelleen siten, että Euran kunnan erillinen perusmaksuluokka poistuu ja korotus jaetaan kaikille yhteistoiminta-alueen kunnille, ja

päätää, että kaikkien yhteistoiminta-alueen kuntien perusmaksu on vakituisen asunnon osalta 26,50 euroa ja vapaa-ajan asunnon osalta 17,50 euroa (alv 0 %).

Käsittely: Keskustelun kuluessa puheenjohtaja Johanna Häggman ehdotti, että Euran alueen kiinteistöjen korotettu perusmaksu kumotaan ja perusmaksu on kaikilla Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n toiminta-alueen kiinteistöillä jatkossa sama eikä Euran korotuksen osuutta vyörytetä myöskään muiden kiinteistöjen perusmaksuihin. Eli jätehuollon perusmaksu on koko toiminta-alueella

vakituinen asunto 25,00 (alv 0 %), 31,00 (alv 24 %)

vapaa-ajan asunto 16,13 (alv 0 %), 20,00 (alv 24 %).

Jäsen Ismo Ojansuu kannatti Häggmanin tekemää ehdotusta.

Koska keskustelun kuluessa oli tehty päätösehdotuksesta poikkeava ehdotus puheenjohtaja totesi, että asiasta on suoritettava äänestys. Puheenjohtajan ehdotuksesta äänestys päätettiin toimittaa kätten-nostoäänestyksenä. Äänestyksessä Häggmanin ehdotuksen kannal-la olivat kaikki jäsenet eikä kukaan kannattanut va.jätehuoltopäällikön ehdotusta.

Päätös: Jätelautakunta päätti, että Euran alueen kiinteistöjen koro-tettu perusmaksu kumotaan ja perusmaksu on kaikilla Loimi-Hä-meen Jätehuolto Oy:n toiminta-alueen kiinteistöillä jatkossa sama ei-kä Euran korotuksen osuutta vyörytetä myöskään muiden kiinteistö-jen perusmaksuihin. Eli jätehuollon perusmaksu on koko toimin-ta-alueella

vakituinen asunto 25,00 (alv 0 %), 31,00 (alv 24 %)
vapaa-ajan asunto 16,13 (alv 0 %), 20,00 (alv 24 %).